

12

INSP1 - Nr. 3 - 2011

Klar til XBRL ? regnskaber i 2012 ?

REGNSKAB | Af statsautoriseret revisor Lars Dyrner,
RGD RevisorGruppen Danmark

Siden 2004 har det været muligt at aflevere årsrapporter til E&S i XBRL, men revisorerne og virksomhederne er ikke frivilligt gået i gang med de digitale årsrapporter. I forbindelse med at E&S har lanceret nye løsninger, bliver det lovpligtigt at aflevere i XBRL. Revisor skal derfor finde en løsning inden lovkravet træder i kraft i 2012.

Hvad er XBRL

XBRL er en international åben og frit anvendelig datastandard, som anvendes til at strukturere rapporteringsdata, så de kan udveksles effektivt og transparent over internettet.

eXtensible Business Reporting Language

XBRL standarden er designet således, at en regelsætter som fx IASB¹ eller Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, kan udarbejde sit regelsæt i XBRL format. Regnskabsafleggere kan så bruge dette digitale regelsæt til at udarbejde en årsrapport og distribuere den over internettet mv.

Selve XBRL standarden indeholder ikke regnskabsregler, hvilket mange fejlagtigt har antaget i tidens løb².

XBRL standarden er et computersprog, der kan sammenlignes med et regnearksprogram som Excel. Den indehol-

der en række standard funktioner og en klar struktur til opbygning af modeller. Men det er op til en modelbygger at udvikle en rapporteringsmodel ved brug af standardens funktionalitet.

Hvad er problemet, som XBRL løser?

Vi lever i informationssamfundet, hvor der produceres og konsumeres en konstant stigende mængde informationer. Stort set alt vidensarbejde sker ved hjælp af computere. På mange områder får vi adgang til data på en måde, så vi automatisk kan hente, indlæse og bearbejde store datamængder meget hurtigt.

Det gælder bare ikke årsrapporterne. Selvom alle årsrapporter i dag produceres på en computer, er distributionsformatet stadig papirbaseret. Modtageren kan derfor ikke indlæse årsrapportens informationer i sin computer på en måde, så computeren automatisk kan forstå indholdet. Det kræver som minimum, at der er et menneske, som hjælper med at fortolke regnskabsinformationerne ved indlæsnin-

gen, og ofte skal de også indtastes manuelt fra et papirbaseret regnskab, før de kan analyseres nærmere.

Med internettet har vi ganske vist både fået email og hjemmesider som i vidt omfang bruges til at distribuere årsrapporterne i pdf format. Det har medført en hurtigere distribution, men har ikke ændret ved at selve måden fortsat er papirbaseret. Det gælder ikke kun årsrapporten, men en række rapporteringer til og fra erhvervslivet, både B2G, G2B og B2B.

Uddybning af problemet

For mange virksomheder er årsrapporten deres væsentligste information til omverdenen. Derfor har årsrapporten været central for mange projekter, der anvender XBRL teknologi.

"I read annual reports of the company I'm looking at and I read the annual reports of the competitors – that is the main source of material"

Warren Buffett

Lad os prøve at grave lidt dybere i problemet med udgangspunkt i årsrapporten.

Årsrapporten består af en række enkeltoplysninger, som samlet set skal give et retvisende billede. De enkelte oplysninger eller data, der skal indgå i årsrapporten, fremgår af Årsregnskabsloven, bekendtgørelser, regnskabsstandarder, revisionsstandarder, vejledninger, fortolkninger og god praksis mv. Samlet set, kan vi kalde det for årsrapport reguleringen.

Kravene til hvilke oplysninger, der skal indgå i årsrapporten, er på visse områder meget præcist formuleret i reguleringen, mens den er mere principiel på andre områder. Jo mere principiel reguleringen er, jo mere er det op til regnskabsaf lægger at fortolke og udlede de konkrete oplysninger (rapporteringsdata), der skal indgå i årsrapporten.

Selvom reguleringen på nogle områder er meget præcis i sine krav til årsrapporten, giver reguleringen i dag mulighed for at fravige reguleringen, hvis det giver et mere retvisende billede. Det er ikke unormalt at fravige reguleringens ske-

mabetegnelser for visse regnskabsposter. Nogle afvigelser anvendes ofte, det gælder fx en regnskabspost som "vareforbrug", hvorimod andre afvigelser er branchespecifikke eller ligefrem virksomhedsspecifikke. For en regnskabslæser kan afvigelserne give særlig virksomhedsspecifik information, men reducerer samtidigt årsrapportens sammenlignelighed og dermed gennemsigtigheden på tværs af forskellige selskabers årsrapporter.

Formålet med årsrapporten

Udgangspunktet for årsrapporten er, at den aflægges af hensyn til virksomhedens stakeholders, hvilket typisk er ejerne, banken og andre långivere, leverandører, myndighederne og potentielle nye investorer, nye långivere osv.

Når årsrapporterne ikke indeholder de samme regnskabsposter, bliver det vanskeligere for stakeholderne at sammenligne og analysere årsrapporter på tværs af forskellige virksomheder. Det er selvfølgelig muligt, men det medfører en meget manuel proces af udtrække og normalisere rapporteringsdata, så de kan sammenlignes. Når årsrapporten modtages på papir eller i pdf format, kræver en analyse desuden at data indtastes manuelt i et analyseværktøj. Derfor er det i dag nødvendigt, at det er regnskabskyndige, som udtrækker, indtaster og kontrollerer data fra den papirbaserede årsrapport, før den egentlige analyse kan udføres.

Det er en ineffektiv proces, og undersøgelser viser da også, at der vil være enorme samfundsbesparelser, hvis vi kan ændre processen, så oplysninger, som en gang er rapporteret digitalt, automatisk kan genbruges.

Forbedringer for stakeholders

Med XBRL bliver det muligt, at opmarkere hvert eneste rapporteringsdata i årsrapporten, således at efterfølgende forbrug kan automatiseres. Det kan sammenlignes med, at der sættes en stregkode på hver eneste oplysning i årsrapporten. Når årsrapporten aflægges i XBRL format, kan indholdet læses af en computer, hvorved den indledende indtastnings- og datafortolkningsopgave i analyseprocessen elimineres.

Proceseffektiviseringen har naturligvis størst effekt for storforbrugere af årsrapporter som fx banker, analysebureauer, dataformidlere, professionelle investorer, børsanalytikere og myndigheder.

Muligheder kan illustreres med erfaringerne fra implementering af XBRL i de nordamerikanske bankers kvartalsrapportering til finanstilsynet (FFIEC), der allerede året efter indførelsen af digital indrapportering i XBRL opnåede følgende effekter³:

Måliger	Ny proces med XBRL	Gammel proces uden XBRL
Renere data indberetninger i første omgang	95%	66%
Interne kalkulatoriske datasammenhænge nøjagtighed	100%	70%
Implementeringstid for nye rapportkrav	Minutter/timer	Dage/uger

Forbedringerne medførte tillige, at tilsynets afrapportering til markedet, "Uniform Bank Performance Report", kunne udarbejdes 3 uger hurtigere, og at hver kontrollant i tilsynet kunne behandle 10-33% flere bankrapporteringer. Det bør nævnes, at tilsynets tidligere proces også var baseret på digital indberetning, men var baseret på en anden og mere simpel teknologi end XBRL.

For stakeholderen, der kun læser én årsrapport om året og ikke har interesse i at sammenligne med andre selskaber, er fordelene begrænset til en mere entydig og transparent rapportering. Med internettets udbredelse er det dog blevet langt mere udbredt for selv mindre investorer at foretage egne sammenligninger og analyser af forskellige virksomheder.

Analyse af årsrapporter

De fleste mennesker, der regelmæssigt forholder sig til årsrapporter fra andre virksomheder, har en fast rutine for, hvilke informationer i årsrapporten de anvender. Det er ikke nødvendigvis de samme oplysninger, som de enkelte regnskabsbrugere lægger vægt på.

Omfanget af informationer i fx IFRS regnskaber har derfor været konstant stigende, så de i dag indeholder en enorm informationsmængde og ofte fylder 100 tætskrevne sider eller mere. Der er stort set ingen enkeltstående stakeholder, som har brug for alle oplysningerne i et IFRS regnskab.

Et IFRS regnskab er i dag reelt en samlet informationsbase, målrettet alle stakeholders. Den enkelte stakeholder kan så udtrække de oplysninger, han har brug for. Omfanget af oplysninger medfører, at en regnskabsbruger, der vil sammenligne udvalgte oplysninger mellem to eller flere selskaber, let kan få følelsen af at lede efter en nål i en høstak. Det er derfor ikke usædvanligt, at analytikere og journalister vælger at stille spørgsmål direkte til selskabet, selvom oplysningerne allerede er afgivet i årsrapporten.

I forsøget på at give bedre overblik over årsrapporten er der indført krav om et resume af de væsentligste hoved- og nøgletal. Der er også nogle selskaber, som ligefrem vælger at udsende en pixi-udgave af årsrapporten, som kun indeholder de væsentligste informationer. Dette behov for at uddrage og fremhæve udvalgte regnskabsinformationer illustrerer tydeligt nogle af svaghederne i de nuværende metoder til distribution og forbrug af regnskabsinformationer.

Analyse af årsrapporter med XBRL

Med XBRL bliver det meget nemmere at udtrække præcis de ønskede informationer fra en årsrapport. Hver eneste oplysning i årsrapporten er nemlig entydigt identificeret. En regnskabsbruger kan derfor trække de ønskede oplysninger ud ved hjælp af sin pc, uden at skulle lede årsrapporten manuelt igennem fra en ende.

Dermed er det i bedste fald overflødigt at gentage regnskabsinformationer for at skabe overblik. I værste fald medfører gentagelsen en øget uigennemsigtighed, hvis der er blot en lille unøjagtighed i de gentagne data. Udenlandske analyser viser, at især rettelser i årsrapporten i sidste øjeblik er forbundet med forøget fejlrisiko, da der kan være mange afledte rettelser, herunder af gentagelser.

Fleere internationale organisationer anbefaler anvendelse af digital rapportering i form af strukturerede data som XBRL blandt andet fordi det forøger gennemsigtigheden.

XBRL løsningen

XBRL Standarden består af to komponenter:

- En digital rapporteringsmodel, der kaldes en taxonomi
- Rapporter, der kaldes instanser.

Teknisk set er XBRL en standard, som er beskrevet i XBRL Specifikation 2.1 fra 2003⁴. Den bygger på XML standarden, som er udarbejdet af W3C. W3C er en international organisation, som holder styr på internet-standarder, herunder HTML standarden, som bruges på stort set alle internetsider.

XBRL-taxonomien

Enhver rapport i XBRL format sker på basis af en taxonomi. Taxonomien skal som hovedregel findes på internettet. Det er muligt at have interne firma-taxonomier, men det bruges stort set ikke i Danmark endnu.

XBRL's værdiskabelse ligger i taxonomien. Taxonomien er en form for ordbog over alle informationer der kan rapporteres, fx i en årsrapport.

På mange måde er taxonomien en digital udgave af loven, som i funktionalitet og indhold langt overgår de hidtidige ambitioner der både implicit og eksplicit fremgår, når der fx i regeringens målsætninger tales om e-parat lovgivning. Taxonomien er ikke bare e-parat, men er en ægte digital lov. Det betyder, at den overhovedet ikke ligner lovttekster, som vi kender dem i dag, og desuden kun kan forstås ved hjælp af en computer.

Taxonomien nedbryder den konkrete rapportering i enkelte dataelementer. For hvert dataelement er der en angivelse af:

- Elementtype (er det et beløb, en tekst, et tal, en dato osv.),
- En menneskelig forståelig betegnelse for elementet (en label). Mange taxonomier indeholder flere labels til samme element. Det gælder fx IFRS taxonomien. Den indeholder bl.a. forskellige labels for samme regnskabspost, når betegnelsen afhænger af om beløbet er positivt eller negativt. Der findes også IFRS labels på en lang række forskellige sprog, dog ikke dansk.
- Reference (hvor findes elementets definition i loven, standarden eller lign.),
- Definitionsmæssige sammenhænge mellem taxonomiens enkelte elementer.
- Som eksempel at varelager nedarver definitioner fra omsætningsaktiver, som nedarver definitioner fra aktiver.
- Kalkulatoriske sammenhænge mellem taxonomiens elementer
- Præsentationsrækkefølge

- Dimensioner, der fx anvendes til angivelse af om et element er opgjort til dagværdi eller kostpris.
- Dimensioner kan også anvendes til specifikationer. Den danske årsrapporttaxonomi anvender fx dimensioner til anlægsnoten.

Nogle taxonomier er meget detaljerede. Fx indeholder US GAAP taxonomien omkring 14.000 elementer. Den danske årsrapporttaxonomi indeholder omkring 900 elementer, men indeholder en række dimensioner, som medfører, at der er mulighed for at rapportere op til 4.400 forskellige data.

Jo bedre taxonomi, des større værdiskabelse tilbyder taxonomien til virksomhederne og deres stakeholders. Derfor bliver der udviklet stadigt mere komplekse og omfattende taxonomier. Det øger samtidigt gennemsigtheden og gør det nemmere for regnskabsbrugere at udtrække præcise oplysninger. Men det stiller også større krav til den, som udarbejder taxonomien og til dem, som udarbejder deres regnskaber i XBRL. Det er ejeren af taxonomien, som afgør hvor detaljeret taxonomien er.

I USA, hvor det er lovpligtigt for børsnoterede selskaber at rapportere i XBRL, har man som nævnt ovenfor en meget detaljeret taxonomi. For at lette implementeringen af XBRL i virksomhederne er det lovligt at starte med at rapportere visse noter som hele tekstblokke i en overgangsperiode. Først efter nogle år kræves det, at hver enkelt information rapporteres individuelt.

Flere regelsæt i samme taxonomi

Det er muligt at indbygge flere regelsæt i den samme taxonomi. XBRL standarden understøtter forskellige metoder at gøre det på. Det er ejeren af taxonomien, som foretager vurderingen af, hvilken metode der er bedst.

En samlet taxonomi der dækker flere regelsæt.

Ved at bygge taxonomier, der dækker flere regelsæt, opnår man den fordel, at alle regler er samlet i en taxonomi. På den anden side skal man passe på, at en taxonomi ikke bliver så stor, at den bliver helt uoverskuelig for de almindelige brugere. Hver gang der ændres i indberetningskravene, kræver det, at taxonomien opdateres. En samlet taxonomi for al rapportering fra erhvervslivet til alle offentlige myndigheder, vil således skulle opdateres mere hyppigt, end hvis den var opdelt i flere mindre taxonomier.

Denne metode er anvendt i den nuværende danske taxonomi, der indtil videre både omfatter årsrapporter aflagt efter regnskabsklasse B og C samt regnskabsindberetning til Danmarks Statistik. Den del af taxonomien, der er målrettet årsrapporter, er baseret på reglerne i Årsregnskabsloven, indsendelsesbekendtgørelsen og erklæringsbekendtgørelsen. Den dækker også ofte forekommende regnskabsposter, selv om de ikke fremgår af skemaerne til Årsregnskabsloven.

Der findes taxonomier for de internationale regnskabsstandarder (IFRS), for de nordamerikanske regnskabsstandarder (US GAAP) og for de japanske, de britiske, tyske, hollandske, italienske, svenske, spanske, koreanske, kinesiske standarder og mange flere. Der findes også taxonomier for CSR rapporter mv.

Hver taxonomi har et unik navn, således at der aldrig er tvivl om hvilket regelsæt en XBRL rapport er aflagt efter.

En modertaxonomi med overbygninger (taxonomy extensions)

Denne metode er meget anvendt for IFRS rapportering, når der er supplerende nationale krav.

Som regel anvendes IFRS taxonomien som modertaxonomi. Det giver den fordel, at der ikke er behov for en national udvikling og vedligeholdelse af IFRS reglerne i taxonomien. Det tager IFRS Foundation sig af.

På nationalt plan skal der dermed kun udvikles og vedligeholdes en overbygningstaxonomi, som sikrer, at de særlige nationale rapporteringskrav overholdes. Hvis der ikke findes en national oversættelse af IFRS taxonomien, vil den som regel blive udviklet samtidigt, således at der kan aflægges IFRS årsrapporter på det pågældende sprog.

I Danmark har Erhvervs- og Selskabsstyrelsen netop opfordret interesserede til at deltage i arbejdet med udvikling af en dansk IFRS taxonomi. Det er min forventning, at det vil medføre udvikling af en dansk overbygningstaxonomi, der dækker kravene i den danske IFRS bekendtgørelse. Hertil kommer de yderligere krav, som fondsbørsen stiller til danske IFRS årsrapporter. Overbygningen forventes udarbejdet med både danske og engelske regnskabspostbetegnelser (labels). Der er også behov for en oversættelse til dansk af selve IFRS taxonomiens labels.

Fleere lande har en national regnskabslovgivning for mindre selskaber, der ligesom i Danmark ofte er udformet med udgangspunkt i IFRS regler om måling og indregning, men med betydeligt færre oplysningskrav. Det er derfor også forsøgt at bygge taxonomier for disse national regnskabsregler ved brug af IFRS taxonomien som modertaxonomi. Erfaringerne fra udlandet er dog, at overbygningsmetoden bliver alt for kompleks, hvis den nationale regnskabslovgivning ikke nøje følger udviklingen i IFRS standarden.

Forskellige taxonomier for forskellige regelsæt

Det er naturligvis muligt at have en taxonomi for hvert enkelt regelsæt. Det gør det meget nemmere at udvikle og vedligeholde de enkelte taxonomier, når der ikke skal ske nogen form for koordinering på tværs af regelsæt. Det er en klar fordel for regeludstederen, der ejer taxonomien.

Metoden er derimod ikke en fordel for virksomhederne, som skal rapportere. Det betyder nemlig, at de kommer til at rapportere den samme information under forskellige betegnelser, afhængig af modtageren.

Det er fx helt oplagt, at virksomhedens navn, adresse og CVR-nr. mv. indgår i alle virksomhedens rapporteringer til de offentlige myndigheder. De skal naturligvis have en og samme ident rent taxonomi-mæssigt. Metoden ses derfor primært anvendt når myndighederne ikke kan finde ud af at koordinere oplysningskravene. Det kan dog være vanskeligt at undgå på kort sigt, hvis samme oplysninger skal rapporteres efter både nationale og internationale regelsæt.

XBRL rapporten

XBRL rapporten er som udgangspunkt meget simpel, da den stort set kun indeholder selve regnskabsoplysningerne samt en reference til, hvilken taxonomi der er anvendt. Det skyldes, at alle definitioner og regler ligger i selve taxonomien.

For at kunne rapportere i XBRL, kræves der XBRL klargjort software, der kan koble taxonomiens elementer med regnskabsoplysningerne og danne en XBRL rapport. En sådan rapport kaldes en instans, altså et øjebliksbillede.

Selve udarbejdelsen kan sammenlignes med, at revisor får et standardiseret skemaregnskab fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (taxonomien), hvor E&S har forsynet hvert eneste felt i skemaregnskabet med en skjult stregkode.

Skemaregnskabet indeholder tomme felter for alle mulige regnskabsoplysninger, der kan indgå i en årsrapport. Hver eneste detailoplysning har sit eget felt der skal udfyldes. Der er fx felter for CVR-nr, navn på hvert ledelsesmedlem, ledelsespåtegning, revisionspåtegning, anvendt regnskabspraksis, underskriftsdato'er, tekstnoter, årstal og så alle be-løbsmæssige oplysninger.

Indledningsvist udfyldes nogle generelle felter med oplysning om regnskabsperiode og balancedag, herunder for sammenligningstal, samt rapporteringsvaluta. På basis heraf dannes de relevante indtastningskolonner for regnskabsåret.

Regnskabsaflæggeren fylder herefter regnskabsoplysninger i samtlige relevante felter i skemaregnskabet. Hver eneste oplysning, der er i den sædvanlige årsrapport, skal passe ind i et felt. Når skemaet er udfyldt, vil der være mange ubrugte felter. Det er meningen, at de skal forblive tomme, fordi skemaet er designet, så det kan dække alle årsrapporter og koncernregnskaber, der aflægges for regnskabsklasse B og C.

Det udfyldte skema gemmes herefter i XBRL format.

```
<xbri xmlns="http://www.xbri.org/2003/instance" xmlns:f=
xmlns:xlink="http://www.w3.org/1999/xlink" xmlns:link="t
xmlns:b="http://xbri.dcca.dk/entryAll" xmlns:xsi="http://
<link:schemaRef xlink:type="simple" xlink:href="http://xbri.
<c:IdentificationNumberCvrOfReportingEntity contextRef="c10"
<c:NameOfReportingEntity contextRef="c10">XBRL DANMAR
<c:AddressOfReportingEntityStreetAndNumber contextRef="c
<c:AddressOfReportingEntityPostcodeAndTown contextRef="c
<c:EmailOfReportingEntity contextRef="c10">xbri@xbri.or
<c:DateOfFoundationOfReportingEntity contextRef="c10">20
<c:RegisteredOfficeOfReportingEntity contextRef="c10">Karl
<c:ReportingPeriodStartDate contextRef="c10">2010-01-02
<c:ReportingPeriodEndDate contextRef="c10">2010-12-31</c
<c:DateOfGeneralMeeting contextRef="c10">2011-02-09</c
<c:InformationOnTypeOfSubmittedReport contextRef="c10">A
<c:NameSurnameAndTitleOfMemberOfExecutiveBoard context
<c:NameSurnameAndTitleOfMemberOfSupervisoryBoard conte
<c:NameOfFinancialInstitution contextRef="c10">Finans Ban
<c:AddressOfFinancialInstitutionStreetAndNumber contextRef
<c:AddressOfFinancialInstitutionPostcodeAndTown contextRef
<c:NameAndSurnameOfAuditorLine1 contextRef="c10">M/K R
<c:AddressOfAuditorStreetAndNumber contextRef="c10">Rev
<c:AddressOfAuditorPostcodeAndTown contextRef="c10">26
<c:TelephoneNumberOfAuditor contextRef="c10">22 27 36 5
<c:EmailOfAuditor contextRef="c10">mk@fr2.dk</c:EmailOf
<d:PlaceOfSignatureOfStatement contextRef="c10">Karlslun
```

Denne fil (instansen) indeholder indholdet af de udfyldte felter, koblet med stregkoden og de generelle felter samt angivelse af hvilken skemaregnskabsmodel (taxonomi) der er anvendt. Instansen indeholder i øvrigt også alle totaler og mellemtotaler, så regnskabsbrugeren ikke selv skal beregne disse, hvis han kun har interesse i disse.

Når en regnskabsbruger modtager instansen, så starter han med at indlæse instansen i sit regnskabsanalyzesystem. Instansen fortæller systemet, hvilket regnskabsskema, der er anvendt, hvorefter systemet henter regnskabspostbetegnelser, overskrifter osv. fra taxonomien på internettet.

Hvis regnskabsaflæggeren har ændret i skemaregnskabet fra E&S, får det ingen betydning for regnskabsbrugeren, da han henter regnskabspostbetegnelser m.v fra det originale E&S regnskabsskema på internettet.

Regnskabsaflæggeren skal derfor være meget nøjagtig i sin udfyldelse af skemaet. Han skal også være opmærksom på, at det ikke har nogen effekt overfor regnskabsbrugeren, hvis regnskabsaflægger omdøber regnskabsposter eller ændrer rækkefølge i regnskabsskemaet.

Når regnskabsbrugeren har indlæst instansen kan han automatisk:

- Kontrollere om alle lovpligtige oplysninger er afgivet
- Kontrollere om indre sammenhænge er i orden, fx sammentællinger
- Manipulere, sortere og udvælge de regnskabsinformationer, han har interesse i.
- Udfylde prædefinerede regnskabsanalysemodeller osv.

Da det hele foregår automatisk, kan regnskabsbrugeren ubesværet analysere hundrede eller tusindevis af årsrapporter. Det er fx muligt at udsøge samtlige årsrapporter med forbehold i revisionspåtegningen og klassificere disse efter bestemte søgeord som aktionærlån eller lign.

Med XBRL sker der et væsentligt paradigmeskift i forbruget af regnskaber. De nye muligheder medfører, at regnskabsbrugeren ikke længere er nødt til at læse årsrapporten i den opstillingsform, som regnskabsaflægger har bestemt. Regnskabsbrugeren vil kunne bruge indholdet af årsrappor-

ten, præcis som det passer ham, herunder ændre opstilling og udvælgelse regnskabsdata efter hans egne modeller.

Lovkrav om XBRL regnskaber i Danmark

Regeringen har den 9. februar 2011 fremsat lovforslag om obligatorisk aflevering af årsrapporter i XBRL format i Danmark.

Lovforslaget indeholder en indfasning, således at det bliver obligatorisk for regnskabsklasse B, derefter C og koncern og i sidste fase for regnskabsklasse D.

Efter lovforslaget vil kravet om aflæggelse af årsrapporter i XBRL blive indfaset over en periode.

Regnskabsklasse	Obligatorisk for
B	Årsrapporter med balancedato 31. januar 2012 og senere
C og koncern	Årsrapporter med balancedato 31. december 2012 og senere*
D	Årsrapporter med balancedato 31. august 2013 og senere*
* I lovforslaget er fristen for C og D angivet som tidligst obligatorisk fra den angivne dato. Dette skyldes, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsens systemer endnu ikke er færdige (D) eller tilstrækkeligt gennemprøvede (C).	

Det fremgår endvidere af lovforslaget, at det er tanken at udbygge systemet, så der også vil kunne foretages indberetning til SKAT.

Revisors opgaver med XBRL

I Danmark har hovedparten af alle selskaber i regnskabsklasse B og mindre koncerner outsourcet opstillingen af årsrapporter til deres revisor. Derfor skal revisorerne have anskaffet software, der understøtter udarbejdelse af årsrapporter i XBRL format, herunder dokumentation af revisors assistance med opstilling af årsrapporten.

Der er derimod ikke krav om, at softwaren også skal understøtte revision af den digitale årsrapport. Faktisk skal den digitale årsrapport slet ikke revideres. Det skyldes det ovennævnte paradigmeskift, hvor det bliver regnskabsbrugeren, som fremover kan bestemme, hvordan

årsrapporten opstilles. Et XBRL regnskab giver således mulighed for at opstille flere forskellige billeder af årsrapporten, hvilket er uforligneligt med kravet om at ledelse og revisor skal erklære sig om, at årsrapporten giver ét retvisende billede. Jeg vil ikke behandle dette problem nærmere i denne artikel, men blot nævne, at denne problematik er internationalt anerkendt, og at der arbejdes på at finde en løsning. Der er dog ikke udsigt til at det sker i umiddelbar fremtid.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har efter flere års drøftelse med revisorforeningerne og XBRL Danmark anerkendt problemet og accepteret vores forslag, om at der skal være et fastlåst billede, som ledelse og revisor erklærer sig om. Det fremgår derfor af lovforslaget, at årsrapporten fremover skal aflægges i to formater. En pdf-fil der er den originale årsrapport med et fastlåst billede, og en årsrapport i XBRL format, der kan bruges til analyse.

Som konsekvens har E&S foreløbigt meldt ud, at revisor ikke har et revisionsmæssigt ansvar som offentlighedens tillidsrepræsentant for årsrapporten i XBRL format.

Når revisor forestår udarbejdelsen af årsrapporten i XBRL format for kunden, har revisor dog et to-parts ansvar overfor kunden, som primært omfatter at årsrapporten er teknisk valid og nøjagtig i sit indhold. Revisor bør indføre denne service i aftalegrundlaget.

Styrelsens system til udtræk af årsrapporter i XBRL er endnu ikke etableret. Derfor ved vi ikke hvordan og hvornår regnskabsbrugere får adgang til XBRL rapporter afleveret til Styrelsen. På sigt må det dog forventes, at de professionelle regnskabsbrugere automatisk kan hente XBRL udgaven og kun anvender denne. Hvis der er en teknisk fejl i XBRL rapporten, og det medfører, at en af kundens kreditgivere automatisk lukker kreditten eller et lån forfalder utidigt, vil det i teorien kunne medføre et erstatningskrav fra kunden mod revisor. Revisor bør derfor overveje at indføre en ansvarsbegrænsning for denne service når aftalegrundlaget alligevel opdateres.

For IFRS regnskaber vil der være en række særlige udfordringer, da international erfaring viser, at der vil være branche- og virksomhedsspecifikke oplysningsbehov, som ikke

dækkes af IFRS taxonomien. Det betyder, at virksomheden selv skal bygge en udvidelsestaxonomi. Styrelsen accepterer ikke virksomhedsspecifikke udvidelsestaxonomier for regnskabsklasse B og C, men vil efter min mening blive nød til at tillade det for IFRS regnskaber.

Internationalt er der praksis for, at de børsnoterede selskabers revisorer, af hensyn til de skærpede krav til uafhængighed, ikke assisterer med ophægtning af deres årsrapport til den pågældende taxonomi. I USA har revisorforeningen AICPA udviklet retningslinjer for revisors aftalte arbejds-handlinger ved kontrol af selskabets ophægtning.

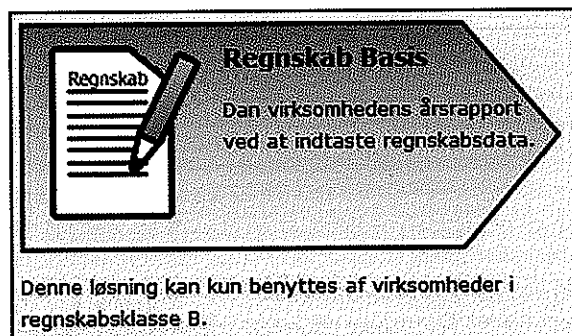
Afleveringsmetoder til E&S

Der er tre forskellige metoder til aflevering af årsrapporter i XBRL og pdf format til Styrelsen.

Regnskab Basis

Regnskab Basis er en online indtastningsløsning i et regnskabsskema værktøj udviklet af Styrelsen.

Brugeren skal logge sig på via Virk.dk med sin NemID. Ved indtastning af CVR nr. hentes automatisk oplysninger om selskabets adresse, ledelse og revisor fra CVR registret mv. Styrelsen har oplyst, at systemet senere forventes videreudviklet, så der i efterfølgende regnskabsår også vil blive hentet sammenligningstal ind automatisk.

Regnskab Basis
 Dan virksomhedens årsrapport ved at indtaste regnskabsdata.

Denne løsning kan kun benyttes af virksomheder i regnskabsklasse B.

Når årsrapporten er indtastet, skal den udskrives fra systemet og godkendes. Efter den er godkendt, skal indsender logge på systemet med samme NemID som årsrapporten blev oprettet med og bekræfte godkendelsen. Systemet danner herefter automatisk en XBRL rapport, som afleveres sammen med

pdf'en til Styrelsen. Det er ikke muligt at overdrage en kladde til en anden bruger. Se illustration modsatte side øverst.

Årsrapporter i Regnskab Basis anvender i et vist omfang såkaldt blok ophægtning. Det vil sige, at nogle af regnskabsoplysningerne ikke er ophægtet detaljeret til taxonomien. Det gælder fx beskrivelse af anvendt regnskabspraksis og anlægsnoten, der reelt afleveres som en stor tekstblok. En regnskabsbruger der udtrækker en sådan blok-anlægsnote, vil ikke kunne adskille de enkelte beløb fra hinanden automatisk. Disse XBRL data er således ubrugelige til analyse eller genbrug til næste år.

Regnskab Special

Regnskab Special kræver også at brugeren logger ind på Virk.dk med sit NemID. Herefter kan brugeren uploade henholdsvis årsrapporten i pdf og XBRL format.

Det forudsætter at brugeren har eget software til dannelse af de to filer der skal uploades.

Regnskab Special
 Indberet i det digitale regnskabsformat ved at indsende XBRL og PDF.

Indberetningen kan ske for virksomheder omfattet af regnskabsklasse B, C og Koncern.

Det fremgår af lovforslaget, at det er tilladt at uploade en XBRL fil, der indeholder blok-opmarkering i en overgangsperiode. De præcise retningslinjer for anvendelse af blok-opmarkering foreligger ikke endnu.

Efter min mening bør blok-opmarkering kun anvendes, hvis revisors system ikke er tiltrækkeligt XBRL klart, til at danne en fil med fuld detailopmarkering. Det skyldes, at der vil blive krævet fuld detail opmarkering, når overgangsperioden udløber efter ca. et år. Hvis revisor har anvendt blok-opmarkering i tidligere år, skal han således finde en metode til at adskille de sammenligningstal, der er blok-opmarkeret.

Regnskab 2.0 Log ud

1. Start Vis årsrapport i udkast Kladde sidst gemt: 1 dag 10:29:19

2. Virksomhedsoplysninger

3. Ledelsespåtegning

4. Revision

5. Ledelsesberetning

6. Anvendt regnskabspraksis

7. Resultatopgørelse

8. Balance

9. Noter

10. Afslut indtastning

Indtastning af resultatopgørelse

Vælg hvilken type resultatopgørelse, der skal indgå i blanketten

Artsopdelt ?

Funktionsopdelt ?

Resultatopgørelse 1. januar - 31. december

	2010	
	kr.	t.kr.
Nettoomsætning	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Eksteme omkostninger	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Bruttoresultat	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Personaleomkostninger	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Af- og nedskrivninger af materielle og immaterielle anlægsaktiver	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Resultat af ordinær primær drift	<input type="text"/>	<input type="text"/>

Autosum Vis ekstra felter

Autosum Vis ekstra felter

Indsendelse af godkendt årsrapport

Her kan du indberette regnskabsdata digitalt. Indberetningen kan ske for virksomheder omfattet af regnskabsklasse B, C og Koncern.

Når du trykker på **Indberet godkendt årsrapport**, vil årsrapporten blive sendt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, og du vil få en kvittering for modtagelsen af rapporten.

Den godkendte årsrapport i XBRL format*

Den godkendte årsrapport i PDF format*

System til system aflevering

Styrelsen har etableret en webservice, der svarer til Regnskab Special, men hvor fx revisor har en server med et digitalt certifikat, som er godkendt til direkte aflevering til Styrelsen.

Dermed kan revisor indsende årsrapporten enten direkte fra sit produktionssystem, fra en særlig postkasse eller en

særlig mappe på serveren. Det afhænger af revisors systemopsætning. Webservicen returnerer en kvittering for Styrelsens modtagelse, forudsat den er succesfuld.

Dette er derfor den mest effektive afleveringsmetode. Der pågår tests af denne metode i samarbejde med forskellige leverandører. Det forventes, at Styrelsen vil udsende

en vejledning i brugen af system til systemaflevering på et senere tidspunkt.

Papir årsrapport

Udover de tre metoder til aflevering af digitale årsrapporter, bliver der i undtagelsestilfælde mulighed for at aflevere årsrapporter på papir som vi kender dem i dag. Dette er en undtagelse, som skal sikre, at selskaber, hvis årsrapport ikke passer ind i skemaregnskabet, fortsat kan aflægge og aflevere årsrapporten.

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har udtalt, at de, som vælger at anvende denne undtagelse, må forvente at få foretaget en nærmere kontrol. Formålet er dels at identificere mangler i taxonomien, så disse selskaber i efterfølgende år bliver i stand til at aflevere digitalt, dels at sikre der er en reel begrundelse for brug af undtagelsen. Såfremt der ikke er en reel begrundelse, vil papir årsrapporten som udgangspunkt blive afvist.

Såfremt det planlægges at aflevere papirbaserede årsrapporter efter kravet om digitale årsrapporter er trådt i kraft, må det anbefales at kontakte Styrelsen så tidligt som muligt for en drøftelse af årsagen.

Det må forventes, at der i løbet af 2011 vil være en række henvendelser til Styrelsen, som medfører tilpasninger til taxonomien.

Revisors tidsplan

Som det fremgår ovenfor, må det forventes at blive lovpligtigt at aflevere årsrapporten i XBRL format for regnskabsklasse B allerede fra foråret 2012, for alle kunder som har regnskabsafslutning 31. januar 2012 og senere.

Det betyder, at revisor allerede nu bør lægge en plan for, hvad der skal til for at blive klar. Det kan med fordel ske i denne rækkefølge:

1. Bliver min software og regnskabsmodeller til udarbejdelse af årsrapporter XBRL opdateret af leverandøren inden fristen?
2. Har jeg kunder, som bliver omfattet af lovkravet?
3. Hvor mange kunder er det i alt?

4. Hvor mange af disse kunder skal være færdige inden sommerferien 2012?
5. Hvor mange af disse kunder har tilvalg fra en højere regnskabsklasse end B?

Hvis software og regnskabsmodeller opdateres af leverandøren, skal det undersøges, om det omfatter de regnskabsmodeller, som er anvendt på de relevante kunder. Der skal især fokuseres på kunder, hvor årsrapporten er ændret i forhold til standardmodellen.

Hvis den anvendte software ikke opdateres af leverandøren, skal det fastslås, hvor mange kunder der er omfattet af kravet, og hvornår deres regnskaber skal afleveres.

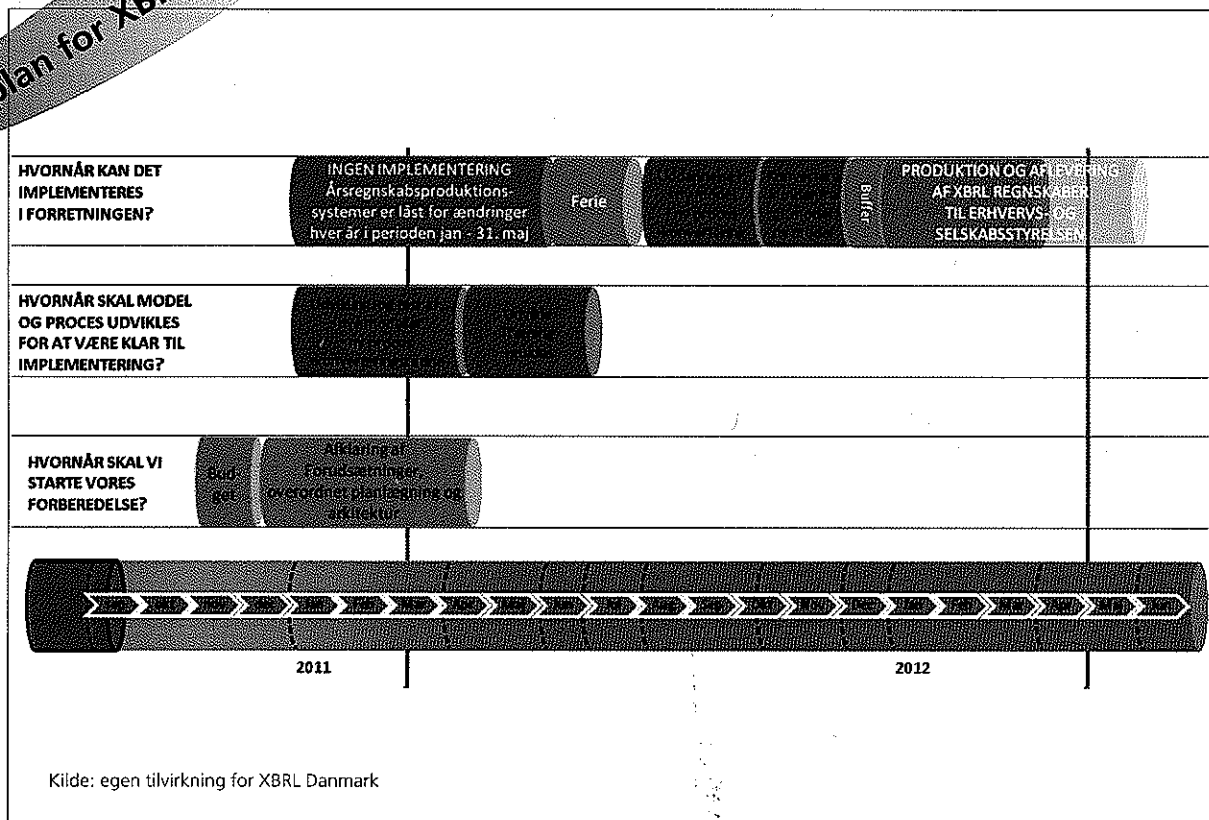
Hvis det er et begrænset antal kunder, som skal være færdig før sommerferien 2012, og ingen af dem har tilvalg af regnskabspraksis fra en højere regnskabsklasse, har revisor en mulighed for at indtaste årsrapporten online via Styrelsens løsning, der benævnes "Regnskab Basis". Det er min vurdering, at det vil tage revisor ca. 1-1,5 time at indtaste en fuld årsrapport via Regnskab Basis. Dette vil være en meromkostning for revisor. Til gengæld behøver han ikke at anskaffe nyt software og lære medarbejderne at bruge det her og nu.

Hvis revisor har kunder med tilvalg fra en højere regnskabsklasse, vil det sandsynligvis ikke være lovligt at anvende Regnskab Basis. Loven giver dog mulighed for, at Styrelsen kan videreudvikle løsningen, så den dækker mere end de rene B årsrapporter. Det vil fremgå af den bekendtgørelse, som Styrelsen udsteder efter lovens vedtagelse.

Hvis revisor har så mange kunder, at det ikke er praktisk muligt eller uøkonomisk at anvende Regnskab Basis, bør revisor snarest muligt begynde at undersøge, hvilken softwareløsning han skal have anskaffet. Nedenstående figur illustrerer den tidsplan og de handlingspunkter, som revisor bør anvende, hvis han skal anskaffe ny software til brug i foråret 2012.

Figuren øverst højre side, tager udgangspunkt i revisors deadline (øverst til højre), og hvilke forudgående trin der skal gennemføres for at nå deadline.

Tidsplan for XBRL regnskaber

Valg af ny software

Såfremt revisor har brug for et nyt værktøj til at udarbejde årsrapporter i XBRL for sine kunder, bør følgende kriterier indgå i valget.

- Værktøjet skal understøtte XBRL specifikation 2.1 samt dimensioner.
- Specifikation 2.1 er fra 2003 og bør ikke være et problem.
- Det er derimod nyt at E&S anvender Dimensions i årsrapporttaxonomien. Samtidigt har E&S fulgt en best practise anbefaling fra XBRL international, som først er udsendt i oktober 2010. Der kan derfor være værktøjer, som ikke håndterer dette teknisk korrekt, hvilket fx kan medføre, at det er vanskeligt at få taxonomien præsenteret på en overskuelig måde.
- Værktøjet bør understøtte InlineXBRL, i det mindste på sigt, da E&S forventes at åbne for aflevering i dette nye

format i løbet af 2011. Når E&S åbner for modtagelse af InlineXBRL, skal der ikke længere afleveres en pdf fil.

- Værktøjet bør understøtte opdatering af taxonomien på en måde, så eksisterende oplysninger bevares, og ændringer i taxonomien let identificeres. Det bør også være muligt at anvendes flere taxonomi versioner i systemet, fx så sidste års XBRL rapport fortsat kan læses.
- Vi ved på nuværende tidspunkt ikke, om vi i al fremtid kun vil skulle arbejde med en taxonomi, selvom vi kun har kunder i regnskabsklasse B og C. Det afhænger i høj grad af, hvilken metode der vil blive anvendt, når flere regelsæt bliver omlagt til taxonomier. De revisorer, der både har kunder i regnskabsklasse B, C, D og finanssektoren, vil helt sikkert skulle arbejde med flere taxonomier på et tidspunkt.
- Værktøjet bør på sigt understøtte valideringsrutiner, så der fx kan foretages egenkontrol af overholdelse af minimumskrav, sammentællinger mv. Indtil videre er årsrapporttaxonomien dog ikke klargjort hermed.

- Værktøjet bør på sigt understøtte XBRL Versioning. Indtil videre anvendes dette dog ikke af Styrelsen.
- Værktøjet bør understøtte, at regnskabsmodellerne kan låses, så revisormedarbejderne ikke kan ødelægge ophægtningen til taxonomien. Men samtidigt skal det være fleksibelt i forhold til behovet for tilpasninger af fx interne årsrapporter, skattemodifikationer osv.
- Styrelsen tilbyder elektronisk indsendelse direkte fra brugerens eget værktøj via en webservice. Det bør overvejes om denne mulighed er hensigtsmæssigt i forhold til kontorets interne forretningsgange og dermed om det også skal være et krav til værktøjet.
- Det bør overvejes, om systemet skal understøtte indlæsning og analyse af XBRL regnskaber hentet hos Styrelsen, for andre virksomheder end revisors egne kunder.

Efter min opfattelse er revisor nødsaget til at skaffe sig en basal forståelse af XBRL, hvis han skal kunne sparre med softwareleverandørerne og få den løsning som passer bedst til hans forretning.

Kvalitetssikring af regnskabsmodeller

De revisorer, som ikke vælger Regnskab Basis, vil udover valg af systemleverandør også skulle vælge en modelbygger. For nogle softwareleverandører er regnskabsmodellerne en del af pakkelsen, for andre kan eller skal kunden selv stå for regnskabsmodellen.

Der findes i dag mange revisorer, som selv har bygget og vedligeholder deres egen regnskabsmodel. Det virker fint i dag, fordi det færdige produkt, årsrapporten, er et velkendt produkt, som revisor har let ved at kvalitetssikre, inden det underskrives og sendes ud til kunden.

Det gælder ikke fremover. Selvom XBRL rapporten i sin natur er relativt simpel, er den skrevet i et sprog, som den almindelige revisor ikke forstår. Selv it-nørkede revisorer vil komme til kort, når det gælder fuldstændighed, eksistens og nøjagtighed af indholdet af XBRL instansen.

Hvis regnskabsproduktionen skal være effektiv fremover, kan det reelt kun ske ved at kvalitetssikre selve regnskabsmodellen og så etablere interne kontroller, som sikrer, at der ikke er nogen kreative revisorer, som begynder at redigere i modellen.

Betydningen af en dygtig modelbygger og en god kvalitetssikringsprocedure øges derfor voldsomt ved indførelsen af digitale årsrapporter. Kravene til modelbyggeren er tillige større idet, han både skal kende regnskabslovgivningen, XBRL teknikken, årsrapportaxonomien, softwaren samt de interne processer for regnskabsudarbejdelse og revision heraf. Han skal tillige kvalitetssikre regnskabsmodellerne, både ved etablering og når taxonomien ajourføres. Erfaringen viser, at de bedste løsninger kræver at modelbygning sker i samarbejde mellem minimum en revisor og en it-specialist.

Det betyder også, at revisor vil have meget vanskeligt ved at kvalitetssikrere en XBRL instans, som kunden har udarbejdet i en hjemmelavet regnskabsmodel. For den typiske kunde i regnskabsklasse B, vil der som tommelfingerregel intet være at spare for hverken kunde eller revisor. Hvis kunden insisterer på selv at opstille regnskabet, bør revisor forlange at kunden bruger Regnskab Basis. Dermed står E&S som garant for modellen, samtidigt bliver årsrapporten afleveret med kundens NemID.

Valg af leverandør

En række danske leverandører af regnskabsafslutningssoftware er for nuværende i fuld gang med at teste deres XBRL funktioner, deres opdaterede regnskabsmodeller og aflevering af XBRL rapporter til Styrelsen, eller er i gang med at færdigudvikle XBRL funktionaliteten i deres software.

De væsentligste leverandører af regnskabsafslutningssoftware har fulgt udviklingen på tæt hold via deres medlemskab af XBRL Danmark. De har alle bekræftet overfor mig, at de senest i efteråret 2011 vil være klar med gennemtestede XBRL løsninger.

Afslutning

Lovforslaget, der blev fremsat den 9. februar 2011 om obligatoriske årsrapporter i XBRL format, er en betydelig milepæl for digitaliseringen af erhvervslivets rapportering. Valget af XBRL som det digitale format er på linje med den internationale udvikling, hvilket vil sikre, at erhvervslivet i Danmark og deres stakeholdere får størst muligt effekt af de investeringer, der er nødvendige for at komme i gang.

For det enkelte revisionsfirma betyder det, at der indenfor de næste par måneder som minimum skal tages beslutning om,

hvordan de på kort sigt bliver klar til at producere digitale årsrapporter.

For regnskabsklasse B og C indføres der skemaregnskaber, hvilket vil forøge gennemsigtigheden af årsrapporterne, men reducere mulighederne for afvigelse fra Årsregnskabslovens regnskabskemaer. Revisor kan derfor med fordel begynde at ensrette kundernes årsrapporter allerede i indeværende statussæson, således at overgangen næste år bliver lettere at gennemføre.

XBRL Danmark afholder en konference den 31. marts 2011 under temaet Kom godt i gang med XBRL. Her kan du bl.a. høre mere om lovkravene og se løsninger fra Styrelsen og en række softwareleverandører.

INSPI

Om forfatteren

Lars J. Dyrner er statsaut.revisor og formand for XBRL Danmark. Har i en årrække deltaget i internationale arbejdsgrupper i XBRL miljøet.

Lars er for nuværende Danmarks repræsentant i XBRL International Steering Committee og Assurance Committee.

Lars har arbejdet med digitale regnskaber i XBRL siden 2000. Danmarks mest erfarne XBRL rådgiver og indlægsholder.

For yderligere information kontakt:
ljd@revisorgruppen.dk

Noter

1. IFRS taxonomien er udarbejdet og vedligeholdes af IFRS Foundation, organisationen bag IASB der udsteder IFRS standarderne.
2. En undersøgelse fra 2010 blandt CFO'er i mellemstore børsnoterede virksomheder i USA viste, at ca. halvdelen mente de ikke var omfattet af den obligatoriske indberetning i XBRL format til den nordamerikanske fondsbørskommission SEC, før de overgik til regnskabsafklæggelse efter IFRS reglerne. Undersøgelsen konkluderede, at IFRS Foundation har markedsført deres IFRS XBRL taxonomi så stærkt i USA, at XBRL for mange CFO'er er synonymt med IFRS standarderne.
3. "Improved Business Process Through XBRL: A Use Case for Business Reporting" udgivet 2006 af det nordamerikanske finanstilsyn FFIEC (Federal Financial Institutions Examination Council). Der beskrives effekterne opnået det første år i efter etableringen af Central Data Repository (CDR). Projektet er også refereret som FDIC's Call report projekt. FDIC er pendant til indskydergarantifonden (Federal Deposit Insurance Corporation).
4. Link til specifikation på xbrl.org.